BERXWEDAN

KOVAR

HEJMAR 1 · KANÛN 2026

JIN Û BERXWEDAN

AMED Hevgirtina jinan dijîne

ŞOREŞ AMARGÎ Bêyî azadbûna jinê mirovahî rizgar nabe

NUJIYAN Strana dengên nayên bihîstin

RAPORA NY %93ê jinan serî li polîs nadin

berxwedannuce.com

TIRKÎ · KURMANCÎ

BERXWEDAN KOVAR

HEJMAR 1 · KANÛN 2026 · KOVARA MEHANE

PÊŞGOTIN

Rawestandina herikîna nûçeyan

Bi hejmara yekem a Berxwedan Kovarê silav.

Nûçe bi lez diherike. Kuştina jinekê ya ku rojekê di manşetê de ye, roja din cihê xwe ji nûçeyeke din re dihêle; tenê navek, dîrokek û hejmarek dimîne. Berxwedan Kovar derdikeve da ku vê herikînê ji bo kêliyekê rawestîne û xwîner demeke dirêjtir li ser mijarekê bihêle. Her meh dosyayek, pênûsa nivîskarên me, nûçeyên ji qadê û dane; bi tirkî û kurmancî.

Me hejmara xwe ya yekem ji jinan re veqetand. Di 25ê Mijdarê, Roja Navneteweyî ya Têkoşîna li Dijî Tundiya li Ser Jinan de ji Amedê heta Mêrsînê jin li kolanan bûn. Li gorî Federasyona Komeleyên Jinan a Tirkiyeyê, îsal di navbera 1ê Çile û 23yê Mijdarê de 246 jin hatin qetilkirin, mirina 109 jinan jî wekî bi guman hat tomarkirin. Mirina Rojîn Kabaîşê hîn nehatiye ronîkirin, Gulîstan Doku hîn winda ye.

Lê ev hejmar ne tenê deftera şînê ye. Ew tomara têkoşîna rêxistinî ya jinan, hevgirtina wan û îddiaya wan a di Pêvajoya Aştî û Civaka Demokratîk de ye jî. Wekî ku Şoreş Amargî nivîsiye, bêyî azadbûna jinê mirovahî rizgar nabe. Wekî ku jinên li Amedê meşiyan gotin, hevgirtina jinan dijîne.

Berxwedan Kovar di destpêka her mehê de li berxwedannuce.com e. Xwendina xweş.

Desteya Weşanê ya Berxwedan Kovarê

NAVEROK

DOSYA: JIN Û BERXWEDAN

1. BEDRAN CAN 25ê Mijdarê 2026: Di deh mehan de 247 jin hatin kuştin, mirina 289 jinan bi guman e
2. BEDRAN CAN Li Amedê jin di 25ê Mijdarê de bi dirûşma “Hevgirtina jinan dijîne” meşiyan
3. BEDRAN CAN Rapora NYê: Ji sedî 93ê jinên ku rastî şîdetê tên serî li polîsan nadin
4. HABER MERKEZI Zîlan Oktay: Polîtîkaya cezasiziyê encamên civakî yên giran çêdike
5. BEDRAN CAN Fidan Ataselim: Her ku bingeha demokrasiyê tê kolandin, zext û şîdet zêde dibin
6. BEDRAN CAN Hatimoğulları: Aştî dê bi destê jinan ava bibe
7. HABER MERKEZI Li Dürenê tevî daxwaza parastinê hate qetilkirin: Doza Vesile Akın
8. HABER MERKEZI Li Amedê ji bo jinên ku di du salên borî de hatin qetilkirin 'dara bîrê'
9. BEDRAN CAN Hana: Li Îranê di 2025an de herî kêm 207 kuştina jinan hatin belgekirin

GOTAR

1. ŞOREŞ AMARGÎ Bêyî Azadbûna Jinê Mirovahî Rizgar Nabe
2. NUJIYAN Strana Dengên Nayên Bihîstin
3. SÎPAN XELAT Giliyekî Biçûk: Ji Îro û Sibê Re
4. JORÎN PEZKOVÎ Armoniya Jinan: “Her jin rîtmek e, her rîtm şoreşek e.”
5. ROJÎYAN Dengên Li Pişt Çar Dîwaran
6. NUJIYAN Niha roja pirsînê ye!

BERXWEDAN KOVAR · HEJMAR 1

Dosya: Jin û Berxwedan

DOSYA: JIN Û BERXWEDAN

25ê Mijdarê 2026: Di deh mehan de 247 jin hatin kuştin, mirina 289 jinan bi guman e

Bedran Can · 23ê mijdara 2026an

Meşa jinan a berî 25ê Mijdarê li Mêrsînê

> *Li gorî Platforma Em ê Kuştina Jinan Rawestînin, di deh mehên pêşîn ên 2026an de herî kêm 247 jin hatin kuştin, 289 jin bi awayekî bi guman mirî hatin dîtin. Tevgera jinên kurd 25ê Mijdarê bi dirûşma "Bi hêza xwerû û îradeya azad, niha dema jinan e" pêşwazî dike.*

Çend roj berî 25ê Mijdarê, Roja Navneteweyî ya Têkoşîna li dijî Tundiya li ser Jinan, wêne giran e. Li gorî daneyên Platforma Em ê Kuştina Jinan Rawestînin (KCDP), di deh mehên pêşîn ên 2026an de herî kêm 247 jin ji aliyê mêran ve hatin kuştin, 289 jin jî bi awayekî bi guman mirî hatin dîtin. Wekî ku Sekretera Giştî ya Platformê Fidan Ataselim destnîşan kir, êdî hejmara mirinên bi guman ji ya kuştinan zêdetir e.

Di Cotmehê de 20 kuştin, 39 mirinên bi guman

Li gorî rapora Cotmehê ya KCDPê, tenê di meha Cotmehê de 20 jin hatin kuştin û 39 jin bi awayekî bi guman jiyana xwe ji dest dan. 15 ji jinên ku hatin kuştin bi çekên agirîn hatin qetilkirin, 9 jî li mala xwe hatin kuştin. Ji sedî 15ê jinan dema ku li gorî qanûna 6284an biryara parastinê li ser wan hebû hatin kuştin; ji bo piraniya yên din nehat tespîtkirin ka biryara parastinê hebû an na.

Sedema 14 kuştinan nehat diyarkirin. Çar jin ji ber ku xwestin berdin an jî lihevhatinê red kirin hatin kuştin. Li gorî daneyên Platformê, di Cotmehê de li Mêrdîn û Aydinê sê-sê mirinên bi guman ên jinan hatin tomarkirin.

Hejmar ji saziyekê bo saziyeke din diguhere: Federasyona Komeleyên Jinan a Tirkiyeyê di Cotmehê de 21 kuştinên jinan û 12 mirinên bi guman tomar kirin. Ji ber ku hejmartinên rêxistinên jinan li ser bûyerên ku di çapemeniyê de

cih digirin ava dibin, tê gotin ku dibe ku hejmara rastîn hê bilindtir be.

Li dijî ravekirinên “xwekuştin” û “ketin”

Ataselim di meşa 25ê Mijdarê ya li Kadiköya Stenbolê de li dijî girtina dosyayên mirinên bi guman bi navê “xwekuştin” an “ketin” derket; bi bîr xist ku di dosyayên Gulîstan Doku û Aysun Yıldırımê de hê jî ti pêşketin tune ye.

Gulîstan Doku di 5ê Çileya 2020an de li Dêrsimê hate windakirin. Parêzerê malbatê Ali Çimen, bi îdiaya ku di tarîkirina delîlan de rol girtine, li dijî 108 karmendên polîsan gilî kir. Pêşketina dawî ya lêpirsîna Gulîstan Doku

25ê Mijdarê li Kurdistanê: “Bi hêza xwerû û îradeya azad, niha dema jinan e”

Tevgera jinên kurd 25ê Mijdarê ya îsal bi dirûşma “Bi hêza xwerû û îradeya azad, niha dema jinan e” pêşwazî dike. Çalakiyên TJAyê li Amedê li Sumerparkê dest pê kirin. Meclisa Jinan a Şaredariya Bajarê Mezin a Amedê, li heman parkê “dara bîrê” ava kir û navên jinên ku di du salên dawî de li bajêr hatin kuştin li darê daliqandin.

Platforma Jinan a Dicle Amedê dê di 25ê Mijdarê de saet 17.30an ji Xaçerêya Dinyayê ya li Ofisê ber bi Parka Rojavayê ve bimeşe. Şaredariya Bajarê Mezin di navbera 23-25ê Mijdarê de li kampusa Zanîngeha Dîcleyê û li ber Mizgefta Mezin standan vedike. Hevşaredara Bajarê Mezin a Amedê Serra Bucak û Berdevka DEM Partiyê Ayşegül Doğan beşdarî meşa 25ê Mijdarê ya li Sêwregê bûn.

Li Mêrsînê jî jin meşiyan; Parlamentera DEM Partiyê ya Rihayê Dilan Kunt Ayan pirsî: “Çi hat serê Rojîn Kabaiş? Gulîstan Doku li ku ye?” Hevseroka Giştî ya DBPê Çiğdem Kılıçgün Uçar jî got: “Parastina me ya herî mezin têkoşîna me ya rêxistinkirî ye.”

Tundiya ku sînor nas nake

Tundiya mêran li diyasporayê jî can distîne. Li bajarê Dürenê yê Almanyayê, diya pênc zarokan a Mêrdînî Vesile Akın, tevî ku berê daxwaza parastinê kiribû, ji aliyê hevjînê xwe yê ku jê cuda dijiya ve hate kuştin. Li Îranê jî di salekê de herî kêm 61 jin hatin îdamkirin; hê jî ji du jinên kurd ên ku hatin binçavkirin agahî nayê girtin.

Çima 25ê Mijdarê?

25ê Mijdarê salvegera qetilkirina xwişkên Mirabal (Patria, Minerva û María Teresa) e ku li Komara Domînîkê li dijî dîktatoriya Trujillo têkoşîn dikirin û di 25ê Mijdara 1960an de hatin kuştin. Jinên Amerîkaya Latîn ji 1981ê ve vê rojê bi bîr tînin; Neteweyên Yekbûyî di 1999an de 25ê Mijdarê wekî Roja Navneteweyî ya Têkoşîna li dijî Tundiya li ser Jinan îlan kir.

Tirkiyeyê di 2021ê de bi biryara serokkomar ji Peymana Stenbolê vekişiya, ku belgeya navneteweyî ya bingehîn a têkoşîna li dijî tundiya li ser jinan e. Rêxistinên jinan ji wê rojê ve daxwaz dikin ku peyman ji nû ve bikeve meriyetê û qanûna 6284an bi tevahî were sepandin.

Ger hûn rastî tundiyê werin

Jinên ku rastî tundiyê tên an di bin gefê de ne, dikarin di rewşên awarte de li 112an û 7 roj 24 saet li ALO 183an bigerin. Rêxistinên jinan jî piştgiriya hiqûqî û psîkolojîk didin.

Ev nivîs beşek ji dosyaya 25ê Mijdarê ya BERXWEDAN NÛÇEyê ye. Di dosyayê de hûn dikarin nûçeyên me yên li ser kuştina jinan, dozên bê ceza û têkoşîna jinan a ji bo edaletê bi hev re bibînin.

Li malperê bixwînin: **berxwedannuce.com/ku/haber/25-kasim-2026-on-ayda-247-kadin-olduruldu-289-supheli-olum**

DOSYA: JIN Û BERXWEDAN

Li Amedê jin di 25ê Mijdarê de bi dirûşma “Hevgirtina jinan dijîne” meşiyan

Bedran Can · 25ê mijdara 2026an

Di meşa 25ê Mijdarê ya li Amedê de jinên bi êlekên mor tîp bi tîp “Jin Jiyan Azadî” nivîsîn. Wêne: Berxwedan Nûçe

> *Li Amedê jin di 25ê Mijdarê, Roja Navneteweyî ya Têkoşîna li Dijî Tundiya li Ser Jinan de ji Xaçerêya Dinyayê ya li Ofisê ber bi Parka Rojava ve meşiyan. Li pêşiya kortejê jinên bi êlekên mor tîp bi tîp “Jin Jiyan Azadî” nivîsîn.*

Li Amedê jin di 25ê Mijdarê, Roja Navneteweyî ya Têkoşîna li Dijî Tundiya li Ser Jinan de bi dirûşma “Hevgirtina jinan dijîne” derketin kolanan. Jinên ku li Xaçerêya Dinyayê ya li taxa Ofisê kom bûn, di saetên êvarê de ber bi Parka Rojava ve dest bi meşê kirin.

Li pêşiya pêşîn a kortejê jinên bi êlekên mor, bi tîpên di destên xwe de nivîsa “Jin Jiyan Azadî” pêk anîn. Li paş, pankartên kurmancî û dêlîlên ku balê dikişînin ser kuştinên jinan û mirinên bi guman hatin hilgirtin. Di nav dêlîlan de yên ku ji bo Gulîstan Dokuyê ku hîn çarenûsa wê nayê zanîn edalet dixwestin jî hebûn. Di dema meşê de dirûşma “Jin, jiyan, azadî” hat berzkirin.

> ***Hevgirtina jinan dijîne.***

Bang ji şaredarî û rêxistinên jinan

Şaredariyên DEM Partiyê di 13ê Mijdarê de bi daxuyaniyeke li Parka Abîdeyê xebatên 25ê Mijdarê yên li bajêr dabûn destpêkirin û jin ji bo îro saet 17.30an li Xaçerêya Dinyayê bang kiribûn meşê. Di daxuyaniyê de bal hatibû kişandin ser çarenûsa Gulîstan Dokuyê ya ku hîn nehatiye ronîkirin û mirina bi guman a Rojîn Kabaîşê, hatibû xwestin ku her du dosya bi hemû aliyên xwe ve bên ronîkirin û berpirsyar hesab bidin (Diyarbakır Söz).

Tevgera Jinên Azad (TJA) jî di 7ê Mijdarê de li Sêwregê destpêka çalakiyên 25ê Mijdarê dabû. Di daxuyaniya TJAyê de hatibû gotin: “Em ê hevgirtina jinan mezin bikin û bi hêz û îradeya xwe

ji bo avakirina civakeke bê tundî bixebitin” (Diyarbakır Söz).

Îsal 246 jin hatin qetilkirin

Li gorî daneyên Federasyona Komeleyên Jinan a Tirkiyeyê, di navbera 1ê Çile û 23yê Mijdara 2026an de 246 jin hatin qetilkirin, mirina 109 jinan jî wekî bi guman hat tomarkirin. Parlamentera DEM Partiyê ya Colemêrgê Öznur Bartin ji bo lêkolîna vê rewşê pêşniyarek da Meclisê (nûçeyê bixwînin).

Dîmenên meşa li Amedê di vîdyoya serê nûçeyê de ne.

Li malperê bixwînin: berxwedannuce.com/ku/haber/amedde-kadinlar-25-kasimda-kadinlar-dayanisma-yasatir-diyerek-yurudu

DOSYA: JIN Û BERXWEDAN

Rapora NYê: Ji sedî 93ê jinên ku rastî şîdetê tên serî li polîsan nadin

Bedran Can · 24ê mijdara 2026an

Çalakiyeke li dijî şîdeta li ser jinan. Wêne: Rafael Medeiros, Esquerda.net / Wikimedia

> *Li gorî rapora UN Womenê, li cîhanê nêzî ji sê yekê jinan rastî şîdeta fizîkî an zayendî tên, lê tenê ji sedî 7 serî li polîsan didin. Di 2025an de 47 hezar jin û keç ji aliyê nêzîkên xwe ve hatin qetilkirin.*

Li gorî rapora bi navê "Gihîştina Jinên Rastî Şîdetê Hatine bi Edaletê" ya ku Yekîneya Jinan a Neteweyên Yekbûyî (UN Women) di 23yê Mijdarê de weşand, li seranserê cîhanê nêzî ji sê yekê jinên di navbera 15-49 salî de rastî şîdeta fizîkî an zayendî hatin. Tenê ji sedî 7ê jinên ku rastî şîdetê hatin serî li hêzên ewlehiyê dan.

Di raporê de hat diyarkirin ku tenê çaryeka jinên ku rastî şîdetê tên ji bo rizgarbûna ji şîdetê li piştgiriyê digerin û ev rêje li gelek welatan bi demê re kêm bûye. Di nav sedemên ku jin serî li polîsan nadin de bêbaweriya bi hêzên ewlehiyê û fikara ku pêvajoya qanûnî dikare bi taybetî şîdeta di nav malê de zêdetir bike hatin nîşandan.

Li gorî daneyên 27 welatên endamên Yekîtiya Ewropayê, ji sedî 64ê jinên ku rastî şîdeta fizîkî an zayendî hatine tiştên ku jiyane bi nêzîkên xwe re parve dikin, lê tenê ji sedî 14 serî li polîsan didin.

Piraniya dozan bê ceza dimînin

Di raporê de hat tekezkirin ku her çend jin serî li edaletê bidin jî, lêpirsîn di pêvajoyê de tên girtin, doz bi cezakirinê bi dawî nabin an jî bûyerên şîdetê li derveyî pergala edaletê dimînin. Hat diyarkirin ku ji sedî 63 heta 97ê bûyerên şîdeta hevjîn û hevalên nêzîk ên ku hatine ragihandin bi cezakirinê bi dawî nabin.

Di 2025an de 47 hezar jin ji aliyê nêzîkên xwe ve hatin qetilkirin

Li gorî rapora "Jinkujî di sala 2025an de" ya ku UN Women û Ofîsa Neteweyên Yekbûyî ya li dijî Narkotîk û Sûcan (UNODC) amade kirin, di 2025an de nêzî 47 hezar jin û keç ji aliyê hevjînên xwe an endamên malbatê ve hatin qetilkirin. Ev hejmar nêzî ji sedî 60ê 78 hezar jin û keçên ku di 2025an de li seranserê cîhanê bi qestî hatin kuştin e. Li parzemîna Amerîkayê û li Ewropayê, ji jinên ku ji aliyê hevjîn an endamên malbatê ve hatin qetilkirin, bi rêzê ji sedî 70 û ji sedî 63 ji aliyê hevjînên xwe ve hatin qetilkirin.

Di raporê de hat tekezkirin ku her çend çarçoveyên qanûnî yên li dijî jinkujiyê hatibin xurtkirin jî, li nêzî ji sedî 70ê welatên ku hatin vekolîn jin li gorî mêran di gihîştina edaletê de rastî astengiyên mezintir tên. Di nav sedemên sereke yên van astengiyan de qanûnên cudaxwaz, valahiya di navbera qanûn û pratîkê de, pêşdaraziyên saziyî û normên civakî yên ku gihîştina edaletê sînordar dikin hatin rêzkirin.

Di raporê de herwiha hat bibîrxistin ku jin û keç berî ku bên qetilkirin bi piranî rastî cureyên cuda yên şîdetê tên, dema destwerdan neyê kirin şîdet her ku diçe zêde dibe û di beşeke girîng a jinkujiyên belgekirî de jinan berê şîdeta ku jiyane ji rayedaran re ragihandibû.

Çavkanî: Evrensel

Li malperê bixwînin: berxwedannuce.com/ku/haber/bm-raporu-siddete-ugrayan-kadinlarin-yuzde-93u-polise-basvurmuyor

DOSYA: JIN Û BERXWEDAN

Zîlan Oktay: Polîtîkaya cezasiziyê encamên civakî yên giran çêdike

Haber Merkezi · 16ê mijdara 2026an

Endama Desteya Rêveber a Navenda Mafên Jinan a Baroya Amedê, parêzer Zîlan Oktay diyar kir ku polîtîkaya cezasiziyê di qetlîamên jinan de ne tenê di salonên dadgehê de dimîne, lê bandorek li ser jiyan û ewlehiya hemû jinan dike. Oktay got ku di deh mehên pêşîn ên sala 2026an de herî kêm 247 jin hatine kuştin û 286 jin jî bi awayekî gumanbar jiyana xwe ji dest dane.

Endama Desteya Rêveber a Navenda Mafên Jinan a Baroya Amedê, parêzer Zîlan Oktay bal kişand ser encamên civakî yên sepandina cezasiziyê di şiddeta li dijî jinan û qetlîamên jinan de. Oktay destnîşan kir ku biryarên tên dayîn ne tenê bi doza an failê têkildar ve sînordar in, lê ewlehiya jinên din jî bandor dike.

Di deh mehên pêşîn ên sala 2026an de li bajarên Kurdistan û Tirkiyeyê herî kêm 247 jin ji aliyê mêran ve hatin kuştin û 286 jin jî bi awayekî gumanbar jiyana xwe ji dest dan. Di nav salê de di çar dozên qetlîamên jinan de li ser faîlan kêmkirina cezayê bi hinceta halê baş hate sepandin. Li ser hejmara dosyayên salên borî yên bi biryara neşopandinê an bi cezasiziyê hatin girtin daneyên fermî tune ne, û tevî daxwazên rêxistinên jinan û parlamenteran, daneyên rojane bi raya giştî re nayên parvekirin.

Li Amedê di sala 2026an de şeş jin ji aliyê mêran ve hatin kuştin û çar jin jî bi awayekî gumanbar jiyana xwe ji dest dan. Li bajêr herî dawî Rojda Odabaşî ji aliyê cîranê xwe yê jêrîn Mezlûm Çelebî ve rastî êrîşa çekdarî hat. Çelebî piştî bûyerê hate girtin û du meh şûnda hate berdan. Piştî van bûyeran li bajêr jinan dest bi nobedariya dadmendiyê kir.

Oktay diyar kir ku ji destpêka meha kanûna paşîn a sala 2026an ve bi tevahî hezar û 500 serîlêdan

hatine kirin navendê û piraniya serîlêdanan şiddeta psîkolojîk pêk tîne. Oktay got ku di salên berê de serîlêdanên şiddeta fîzîkî zêdetir bûn û di dema dawî de şiddeta psîkolojîk bêtir xuya dibe, û destnîşan kir ku xebatên hişyarkirinê di vê guherînê de bandor kirine. Oktay, kêmbûna serîlêdanên şiddeta zayendî bi wê yekê ve girê da ku ev cure şiddet her tim nayê nasîn û nemaze mecbûrkirinên zayendî yên di nav zewacê de tên normalîzekirin. Wê got ku hejmara serîlêdanan wêneyê rastîn bi temamî nîşan nade.

Oktay diyar kir ku têgihîştina cezasiziyê bi awayê ku lêpirsîn bi bandor nayên meşandin, delîl kêm tên nirxandin, dirêjiya pêvajoyên dadgehê û kêmkirina cezayê di hin dosyayan de tê xurtkirin, û got ku jin di lêgerîna dadmendiyê de mecbûr dimînin her tim bêjin û îspat bikin, ku ev yek baweriya bi dadmendiyê xera dike. Oktay got ku faîl berî kiryara xwe cezayê ku dê bistînin û kêmkirinên ku dê jê sûdê bigirin dihesibînin, û got ku dewlet bi polîtîkayeke ku faîlan cesaret dike rê dide ku şiddet bi hêsanî were sepandin.

Oktay got ku cezasizî di dozekê de ji bo faîlên din dibe nimûneyeke cesaretker û dikare rê li ber bûyerên nû yên şiddetê veke. Wê got ku di sepandin û çavdêriya biryarên parastinê yên di çarçoveya qanûna 6284an de kêmasiyên hene, û derengmayîna midaxeleyê di rewşa binpêkirina tedbîran de, kêmasiyên koordînasyonê di navbera sazûmanan de û ne cidî girtina xetera şiddetê jiyana jinan dixin xeterê.

Oktay diyar kir ku li ber ragihandina şiddetê ji aliyê jinan ve zexta malbat û hawirdorê, tirs ji damarkirinê, xemên derbarê zarokên wan, girêdayîbûna aborî û astengên sazûmanî hene, û got: "Bêdengiya jinan nayê wê wateyê ku şiddet tune." Oktay bang kir ku ligel mekanîzmayên hiqûqî, polîtîkayên piştgiriya civakî jî bên xurtkirin, ji dadger, dozger û personelên ewlehiyê re perwerdehiya birêkûpêk were dayîn, lêpirsîn bi bandor bên meşandin, sepandina biryarên parastinê were çavdêrîkirin û pêvajoyên dadgehê di demeke maqûl de bên temamkirin. Wê xwest ku kapasîteya xaniyên penaberiyê zêde bibe, piştgiriya hiqûqî û psîkolojîk a belaş were peydakirin û ji bo ku jin serbixwebûna aborî bi dest bixin merc bên afirandin.

Oktay bi minasebeta 25ê Çileyê Roja Navneteweyî ya Têkoşîna li dijî Şiddeta li ser Jinan bang li sazûmanên dadmendiyê û biryarderan kir ku têkoşîn ne tenê di gotinê de bimîne û bi polîtîkayên berbiçav were piştgirîkirin. Oktay destnîşan kir ku parastina mafê jiyanê yê jinan erkê bingehîn ê dewletê ye û xwest ku lêpirsînên bi bandor bên meşandin, rê li ber sepandinên ku dibin sedema cezasiziyê were girtin, mafên bidestxistî yên jinan bên parastin û bi karanîna tecrûbeyên rêxistinên jinan û baroyan beşdariya wan a çalak di pêvajoyên biryargirtinê de were peydakirin. Oktay got: "Jiyana jinên ji şiddetê dûr, azad û wekhev ne dilxwazî ye, mafekî bingehîn ê mirovan e."

Li malperê bixwînin: berxwedannuce.com/ku/haber/zilan-oktay-cezasizlik-politikasinin-agir-toplumsal-sonuclari-oluyor

Fidan Ataselim: Her ku bingeha demokrasiyê tê kolandin, zext û şîdet zêde dibin

Bedran Can · 24ê mijdara 2026an

Sekretera Giştî ya KCDPê Fidan Ataselim, li Kadiköyê. Wêne: ANF

> *Sekreterê Giştî yê KCDP'ê Fidan Ataselim, beriya 25'ê Mijdarê li Kadiköyê di çalakiyê de ji ANF'ê re axivî. Ataselim zêdebûna kuştina jinan û mirinên gumanbar ên jinan bi polîtîkayên malbatê yên AKP'ê û lawazkirina demokrasiyê ve girêda.*

Sekreterê Giştî yê Platforma Em ê Kuştina Jinan Rawestînin (KCDP) Fidan Ataselim, beriya 25'ê Mijdarê Roja Navneteweyî ya Têkoşîna li dijî Şîdeta li ser Jinan li Kadiköyê ya Stenbolê di çalakiyê de nirxandinên xwe ji ANF'ê re kir. Ataselim got ku zêdebûna kuştina jinan û mirinên gumanbar ên jinan bi rasterast polîtîkayên hikûmeta AKP'ê ve girêdayî ye û wiha got: "Gava bingehê demokrasiyê tê xirabkirin zext û şîdet zêde dibe."

KCDP beriya 25'ê Mijdarê li cihên cuda yên welêt derket kolanan. Di çalakiyan de protestoya veşartina mirinên gumanbar ên jinan ên ku hejmara wan zêde dibe bi dirûşma "Veşartinê neke, mirinên gumanbar ên jinan ronî bike" hate kirin. Di çalakiya Kadiköyê de ku malbatên jinan ên ji ber şîdeta mêran jiyana xwe ji dest dane jî tevlî bûn, hate xwestin ku cezanedan bi dawî bibe û qanûna hejmar 6284 bi rastî were sepandin.

Li gorî Ataselim, di zêdebûna şîdetê de polîtîkayên "10 Salên Malbat û Nifûsê" yên desthilatê roleke mezin dilîzin. Wî got ku ew demeke dirêj li ser vê yekê hişyarî dane lê guh nedane wan û got ku jin bi piranî ji aliyê mêrên herî nêzîk ên xwe ve di nav malbatê de têne kuştin. Ataselim wiha got: "Heke hûn bêjin 'malbat girîng e', jin ne tenê têne kuştin, lê mirinên wan jî dest pê dikin têne veşartin." Li gorî wî, ev siyaseta li ser malbatê disekine, hem ji bo kuştinê hem jî ji bo mirinên gumanbar zemîne amade kiriye.

Ataselim da zanîn ku di deh mehên pêşîn ên sala 2026'an de 247 kuştina jinan û 289 mirinên gumanbar ên jinan hatine tomarkirin û bi taybetî bal kişand ser zêdebûna mirinên gumanbar. Wî got ku şîdet bi tenê bi polîtîkayên malbatê nayê ravekirin û divê bi tengbûna maf û azadiyan re were nirxandin. Ataselim got ku gava qeyûm, butlan û spekulatorên fonan wek mînak werin girtin û hemû bi hev re bêne fikirîn, bingehê demokrasiyê tê xirabkirin û ev yek bandorek li ser hemû têkiliyên civakî dike. Wî îdîa kir ku AKP cûreyek yekta ya malbatê ferz dike, di vê modelê de jin têne paşguhkirin û kesên LGBTQ+ jî bandorek neyînî dibînin. Ataselim gotina "Gava bingehê demokrasiyê tê xirabkirin zext û şîdet zêde dibe" dubare kir û got ku armanca yekem a vê zextê jin in, ên ku di binê hemû neheqiyan de têne hiştin.

Ataselim got ku mekanîzmaya veşartinê bi awayê herî eşkere di dosya Gulistan Doku de tê dîtin û daxuyaniyên polîsên gumanbar ên ku derketine çapemeniyê anî bîra xwe. Wî got ku polîsek gotiye ku wêneyek ekranê ku jê re anîne bi fermana amîrê xwe xistiye dosyayê, yê din jî gotiye ku ji wan hatiye xwestin derbarê materyalên ku ji avê derketine malbatê agahdar nekin. Ataselim got: "Em dibînin ku ji bo veşartina kuştinê hemû îmkanên dewletê hatin seferberkirin." Wî got ku faîl ji vê tabloyê cesaret digirin, heta xwe mafdar dibînin û bîra xwe anî ku li Bursa'yê di sûkekê de êrîşî jinekê kir, li dadgehê got: "Heke min bikwesta bikujim, min ê li cihekî tarî, li cihekî ku şahid û kamera tune be bikira."

Derbarê Serokatiya Daîreya Lêkolîna Sûcên Nediyar a di bin Wezareta Dadê de jî axivî, Ataselim got ku serdana wan a ji bo dosya Aysun Yıldırım derbasî mehekê bûye lê tu pêşketin çênebûye. Wî got ku daîreyê ji rayedarê ku du caran biryara neşopandinê daye pirsî û wiha pirsî: "Lêkolîn li ku ye? Lêgerîn li ku ye?" Ataselim destnîşan kir ku ev yeke bi saya têkoşîna wan a salan û hewildana israrker a malbatan hatiye damezrandin û îdîa kir ku Wezîrê Dadê vê gavê kiriye materyala pesn û propagandayê.

Ataselim got ku divê têkoşîn li dora armancên berbiçav were meşandin û wiha got: "Têkoşîn hewceyê sebirê ye. Gava em carekê bi ser neketin, divê em dev jê bernedin, divê em fikreke siyasî û armancekê deynin ortê." Wî got ku îsal di 25'ê Mijdarê de li ser mirinên gumanbar ên jinan rawestiyane ji ber ku ev mirin zêde bûne. Ataselim got ku ew ê ji bo jiyanê, ji bo bidestxistina heqê kedê xwe û ji bo jiyana di demokrasî û aştiyê de wek hevwelatiyê wekhev têkoşînê bidomînin û dev jê bernedin.

Çavkanî: ANF

Li malperê bixwînin: berxwedannuce.com/ku/haber/fidan-ataselim-demokrasinin-alti-oyuldukca-baski-ve-siddet-artiyor

DOSYA: JIN Û BERXWEDAN

Hatimoğulları: Aştî dê bi destê jinan ava bibe

Bedran Can · 24ê mijdara 2026an

Hevseroka Giştî ya DEM Partiyê Tülay Hatimoğulları di civîna komê de. Wêne: ANKA

> *Hevseroka Giştî ya DEM Partiyê Tülay Hatimoğulları di civîna komê ya ku ji ber 25ê Mijdarê tenê bi beşdariya jinan pêk hat de axivî: "Jin dê azad bibin, civak dê azad bibe, aştî dê bi destê jinan ava bibe."*

Hevseroka Giştî ya DEM Partiyê Tülay Hatimoğulları, ji ber 25ê Mijdarê Roja Navneteweyî ya Têkoşîna li Dijî Şîdeta li ser Jinan, di civîna koma Meclîsê ya ku tenê bi beşdariya jinan pêk hat de axivî. Hatimoğulları got "Jin dê azad bibin, civak dê azad bibe, aştî dê bi destê jinan ava bibe" û siyaseta desthilatê ya li ser jinan, budçeya 2027an û binpêkirinên mafan ên di girtîgehan de rexne kir.

"25ê Mijdarê dîroka serhildana li dijî şîdeta dewleta mêr e"

Hatimoğulları got "25ê Mijdarê dîroka serhildana jinan a li dijî şîdeta dewleta mêr e" û xwişkên Mirabal ên ku 66 sal berê hatin qetilkirin bi bîr anî. Hatimoğulları, di şexsê Sakine Cansız, Sebe Demir û Deniz Poyraz de hemû jinên ku bi şîdeta dewleta mêr jiyana xwe ji dest dane bi rêz bi bîr anî û Dilan Karaman a ku salek berê ji dest çû jî bi bêrîkirin bi bîr anî.

Hatimoğulları got "Têkoşîna azadiyê ya jinan sînor nas nake" û jinên Rojavayî yên ku ji bo naskirina nasnameya jinê di destûra nû ya Sûriyeyê de û ketina jinan a fermî ya jiyana giştî têdikoşin û berxwedana jinên Êzidî yên ku tevî bi dehan fermanan jiyana azad û wekhev li Şengalê ava dikin silav kir. Hatimoğulları bi bîr xist ku li Sûriyeyê revandin û îşkenceya li ser jinên Elewî berdewam dike.

"We got malbata min ewle ye, jin çima tên kuştin?"

Hatimoğulları diyar kir ku pêvajoyeke tê jiyîn ku tê de mafê jiyanê û azadiya jinan bi eşkereyî tê hedefgirtin:

"Tiştê ku desthilat jê re dibêje siyaseta jinê, girêdayîkirina jinê bi mêr ve ye. Desthilat destwerdanê dike ka jin dê çawa bijîn, çawa li xwe bikin, çawa bikenin. Bi hinceta parastina malbatê 2025 wekî sala malbatê îlan kirin, têr nekir, gotin deh salên malbatê. Hûn kê û çi diparêzin? Jin her roj tên qetilkirin, rastî şîdetê tên. We got malbata min ewle ye; li vî welatî jin çima winda dibin, çima tên kuştin? Gülistan Doku li ku ye, çi hat serê Rojin Kabaiş, ji bo ku berpirsiyarên mirina İpek Er hesab bidin hê li benda çi ne? Çi hat serê Narin Güran?"

Hatimoğulları ragihand ku tenê di meha Cotmehê de 20 jin ji aliyê mêran ve hatine qetilkirin, mirina 39 jinan bi guman e û di 10 mehên pêşîn ên 2026an de 245 jin hatine qetilkirin. Wê got: "Em ê qet dev ji Peymana Stenbolê, ji Qanûna bi hejmara 6284an û ji mafê nefeqeyê bernedin."

"Divê Wezareta Jinan bê avakirin"

Hatimoğulları budçeya 2027an a ku li Meclîsê tê nîqaşkirin jî rexne kir û got ku di budçeyê de nêzî 30 milyar lîre ji malbatê re, nêzî 11 milyar lîre jî ji bo xurtkirina jinan hatiye veqetandin û ji jinên ku hevjînê wan miriye û dahata wan têr nake re mehê tenê 2 hezar lîre piştgirî tê dayîn. Hatimoğulları got "Em ne qencî, mafê xwe dixwazin", daxwazên serxwebûna aborî, karê bi ewle, heqê wekhev ji bo karê wekhev û kreşên belaş dubare kirin û diyar kir ku divê Wezareta Jinan bê avakirin.

"Derfeta aştiya mayînde ji her demê zêdetir e"

Hatimoğulları li ser Pêvajoya Aştî û Civaka Demokratîk jî ev tişt gotin:

"2 sal in çek bêdeng bûne, mirin rawestiyaye. Ev tiştê ku em hemû herî zêde dixwazin e. Derfeta aştiyeke mayînde ji her demê zêdetir heye. Ji bo civakîbûna aştiyê, divê ji bo xebatên perwerde, çand û raya giştî yên ji bo amadekirina civakê bo aştiyê budçe bê veqetandin. Divê ji bo xizmeta bi zimanê dayikê û wergêriyê di saziyên fermî de budçe bê veqetandin. Aştî afirandina şert û mercên jiyaneke bi rûmet û mirovane ye."

Jin di girtîgehan de

Hatimoğulları bal kişand ser binpêkirinên mafan ên ku jinên girtî rastî wan tên û got ku li Girtîgeha Girtî ya Jinan a Sincanê di 6 mehan de herî kêm 4 jinên girtî yên dadî bi awayekî bi guman jiyana xwe ji dest dane û girtiyên jin ên siyasî di gihîştina tenduristiyê de pirsgirêkên mezin dijîn.

Hatimoğulları got: "Em wekî Meclîsa Jinan a DEM Partiyê di 25ê Mijdarê de dê li qadan bin. Em ê careke din biryardariya xwe ya jiyana azad û wekhev nîşan bidin."

Çavkanî: Evrensel

Li malperê bixwînin: berxwedannuce.com/ku/haber/hatimogullari-baris-kadinlarin-eliyle-kurulacak

Li Dürenê tevî daxwaza parastinê hate qetilkirin: Doza Vesile Akın

Haber Merkezi · 11ê mijdara 2026an

Li bajarê Dürenê yê Almanyayê Vesile Akın a 35 salî ya diya pênc zarokan, di êrîşa hevjînê xwe yê ji hev cuda dijî Ferhat Akın de jiyana xwe ji dest da. Tê gotin ku Akın berê ji ber gefan serî li polîs dabû û daxwaza parastinê kiribû. Gumanbar bi tawana kuştinê hate girtin.

Li bajarê Dürenê yê eyaleta Nordrhein-Westfalen a Almanyayê, di 9ê Mijdarê de li Kolana Bismarckê bûyerek qewimî: Vesile Akın a 35 salî ji aliyê hevjînê xwe Ferhat Akın ve, ku ji ber nakokiyên tund cuda jiyan dikir, hate êrîşkirin. Akın a ku dayika pênc zarokan bû û xelkê Mêrdînê bû, bi giranî birîndar rakirin nexweşxaneyê û li wir jiyana xwe ji dest da. Ferhat Akın piştî êrîşê ji cihê bûyerê reviya û ji aliyê polîsan ve hate girtin.

Hate diyarkirin ku Vesile Akın ji ber ku ji aliyê mêrê xwe Ferhat Akın ve hatibû tehdîtkirin serî li polîsan dabû û daxwaza parastinê kiribû. Hate gotin ku ji ber nakokiyên tund û tehdîdan berê jî polîsan pêvajo kiribûn, tedbîrên dûrxistinê hatinibûn sepandin, lê dîsa jî Akın berdewam dihat acizkirin.

Ku Akın tevî serlêdanên xwe û tedbîrên parastinê yên ku tê gotin hatibûn sepandin jî hate qetilkirin, li ser xebata mekanîzmayên ewlehiyê û parastina jinan ji şidetê pirsgirêk derxist holê. Bûyer girîngiya parastina jinan a biwext û bi bandor li hember metirsiya şidetê careke din anî rojevê.

Hate diyarkirin ku divê serlêdanên hatine kirin, biryarên parastinê yên hatine girtin û tedbîrên ewlehiyê bêne lêkolînkirin, û hate bangkirin ku ger îhmalkirin hebin bêne eşkerekirin û li ser berpirsan pêvajo bê kirin.

Nûkirin û rastkirin (23ê Mijdara 2026an): Li gorî daxuyaniya Dozgeriya Aachenê ji dpa re,

gumanbar 36 salî ye û bi tawana kuştinê hate girtin. Dozgeriyê amûra ku di êrîşê de hatiye bikaranîn eşkere nekir; ji ber vê yekê gotinên “êrîşa bi kêrê/çakûyê” û “39 salî” yên di nûçeya me ya pêşîn de hatin rastkirin. Vesile Akın li Stenbolê hate veşartin: pêşketinên dawî.

Li malperê bixwînin: berxwedannuce.com/ku/haber/duren-de-vesile-akin-katledildi-bes-cocuk-annesiz-kaldi

Li Amedê ji bo jinên ku di du salên borî de hatin qetilkirin 'dara bîrê'

Haber Merkezi · 20ê mijdara 2026an

Meclisa Jinan a Şaredariya Bajarê Mezin a Amedê di çarçoveya 25ê Mijdarê Roja Navneteweyî ya Têkoşîna li Dijî Şiddeta li ser Jinan de li Sûmerparkê 'dara bîrê' ava kir. Navên jinên ku di du salên borî de li bajêr hatin qetilkirin li darê hatin daliqandin. Sekreteriya Meclisa Jinan Rojda Çeçen destnîşan kir ku paşguhkirin jî beşek ji şiddetê ye.

Li Sûmerparkê darekê, vê carê ne bi pelên xwe, lê bi navên jinên ku di du salên borî de li Amedê hatin qetilkirin tê bibîranîn. Meclisa Jinan a Şaredariya Bajarê Mezin a Amedê bi minasebeta 25ê Mijdarê Roja Navneteweyî ya Têkoşîna li Dijî Şiddeta li ser Jinan li parkê 'dara bîrê' ava kir. Navên jinan li darê hatin daliqandin; armanc ew e ku jiyan û bîranînên wan di hafizaya civakî de zindî bimînin.

Sekreteriya Meclisa Jinan Rojda Çeçen got ku paşguhkirin beşek ji şiddetê ye û destnîşan kir ku têkoşîna li dijî qetlên jinan berpirsiyariyeke hevpar e. Çeçen bi bîr xist ku li Sûmerparkê berî niha du jin hatin qetilkirin û li gorî wê navên li darê daliqandî tenê nav nînin.

Seroka Daîreya Polîtîkayên Jinan Özden Gürbüz Sümer diyar kir ku xebat ji aliyê Meclisa Jinan ve bi awayekî kolektîf tê meşandin. Gürbüz Sümer got ku bi dara bîrê ne tenê dixwazin tiştên qewimî xuya bikin, lê berpirsiyariya civakî û hevgirtinê jî mezin bikin. Wê got ku dixwazin jiyana jinên qetilkirî di hafizaya têkoşîna jinan de bijî û teqez kir ku berpirsiyariya ku bi bîranînê re tê dê alîkariya têkoşîna jiyaneke wekhev, azad û bêşiddet bike.

Li malperê bixwînin: berxwedannuce.com/ku/haber/amed-de-son-iki-yilda-oldurulen-kadinlar-icin-hafiza-agaci

Hana: Li Îranê di 2025an de herî kêm 207 kuştina jinan hatin belgekirin

Bedran Can · 24ê mijdara 2026an

Çalakiyeke li dijî şîdeta li ser jinan a li Îranê. Wêne: Getty Images / ANF

> *Hana Rêxistina Mafên Mirovan berî 25ê Mijdarê ragihand ku li Îranê şiddeta li ser jinan a binesazî ye û di 2025an de herî kêm 207 kuştina jinan hatine tomarkirin. Li gorî rêxistinê, li hember 55 bûyerên nîvê pêşîn a 2023an, di heman heyama 2024an de 93 bûyer çêbûne.*

Ofîsa Hiqûqî ya Hana Rêxistina Mafên Mirovan berî 25ê Mijdarê, Roja Navneteweyî ya Têkoşîna li dijî Şiddeta li ser Jinan, ragihand ku li Îranê şiddeta li ser jinan û keçan wek pirsgirêyeke binesazî berdewam dike. Li gorî daneyên rêxistinê, di sala 2025an de li seranserê welêt herî kêm 207 kuştina jinan hatine belgekirin. Hana diyar kir ku ji ber sînordarbûna gihîştina tomarên edlî û nebûna pergaleke tomarkirina şefaf, dibe ku hejmara rastîn hîn bilindtir be.

Daneyên berawirdî yên rêxistinê nîşan didin ku hejmara kuştina jinan a di şeş mehên pêşîn ên 2023an de herî kêm 55 bû, di heman heyama 2024an de derket 93an, ango zêdebûneke bi qasî 69 ji sedî pêk hat. Hana her wiha argû kir ku pêşkêşkirina van kuştinan wek gengeşiya malbatî an pirsgirêya "namûsê", aliyê zayendî yê sûc û berpirsiyariya fail vedişêre. Li gorî rêxistinê, şiddet bi serdestiya mêran, cudakariya di qanûnan de û bêbandoriya mekanîzmayên parastinê ve girêdayî ye.

Di daxuyaniyê de bal kişandin ser xala 301 a Qanûna Cezayê Îslamî ya Îranê jî. Ev xala bav û bapîrê ji aliyê bav ve, dema zarokên xwe bi qesdî dikujin, ji cezayê qisasê muaf dike. Hana got ku ev rêzik prensîba parastina wekhev a mafê jiyanê ji bo her kesî lawaz dike û xwest ku îmtiyazên cezayî yên cudakar bidawî bibin û fail hesab bidin.

Rêxistinê ranîbû ku li gorî peymanên navneteweyî yên mafên mirovan divê Îran mafê jiyanê yê jinan û zarokan biparêze, şiddetê pêşî bigire û ji kesên di

xetereyê de parastineke bi bandor peyda bike; wê kuştina Sewgend Seyîdî li Kirmaşanê wek mînak nîşan da. Hana bang kir ku ji bo pêşîgirtina li kuştina jinan qanûnên cudakar bên guhertin, penagehên ewle bên vekirin, gihîştina jinan a dadmendiyê bê garantî kirin û zewacên bi zorê û yên di temenê zaroktiyê de bên astengkirin. Di daxuyaniyê de hate tekez kirin ku tu kevneşopî, desthilatdariya malbatê an têgîna "namûsê" nikare li pêş mafên jiyan, azadî û rûmeta jinan bisekine.

Çavkanî: ANF

Li malperê bixwînin: berxwedannuce.com/ku/haber/hana-iranda-2025te-en-az-207-kadin-cinayeti-belgelendi

BERXWEDAN KOVAR · HEJMAR 1

Gotar

GOTAR

Bêyî Azadbûna Jinê Mirovahî Rizgar Nabe

Şoreş Amargî · 25ê mijdara 2026an

> *25ê Mijdarê ne rojeke bîranînê, rojeke hesabpirsînê ye. Cewhera Quranê ya ku jinê û mêr ji heman nefesê dihesibîne, berxwedana jinê ya li Zindana Amedê û nêrîna Rêber Apo ya li ser azadiya jinê derdikevin heman derî: Na ji serdestiya mêr re.*

Ji zindanê ber bi çiyayan, ji çiyayan ber bi meydanên azad: Berxwedana jinê

25ê Mijdarê ne tenê rojeke bîranînê ye, rojeke hesabpirsînê ye. Ji ber ku tundiya li dijî jinê ne qeza ye, ne hêrsa mêrekî ye. Tundiya li dijî jinê pergalek e. Ew pergala hevpar a dewletê, malbatê, sermayeyê, şîroveya serdestiya mêr a ku bi navê olê diaxive û ya şer e. Jin tê lêdan, tê kuştin, tê bêdengkirin, destdirêjî lê tê kirin, keda wê tê dizîn, laşê wê tê kontrolkirin.

Ev desthilat, ev pergal û ev nîzam ji azadbûna jinê ditirse. Heke jin azad bibe, pergala koletiyê ya di malbatê de dihejî; heke jin azad bibe, desthilatdariya mêr a ku jê re dewlet tê gotin dihejî; heke jin azad bibe, ew mêrê ku xwe xwedî dibîne mafê axatiyê winda dike. Ji ber vê yekê tundiya li dijî jinê ne bûyereke takekesî ye, siyasî ye. Û divê bersiva wê jî siyasî be.

Îro ji bo fêmkirina vê bersivê divê em di heman demê de li sê rastiyên dîrokî binêrin. Ya yekem nirxa ku Îslam di naveroka xwe de dide jinê ye, ya duyem rola damezrîner a jinê ye di derketina PKKê û di berxwedana zindanê de, ya sêyem jî nêrîna Rêbertiyê ye ku azadiya jinê bingeha azadiya civakê dihesibîne. Ev ne dijberî hev in; ew gotina heman rastiyê ne bi zimanên cuda. Ji ber ku hem Quran, hem berxwedana zindanê û hem jî têkoşîna azadiya jinê heman tiştî dibêjin: Jin ne kole ye, jin ne mal e, jin ne temamkar an siya mêr e; jin bi serê xwe îradeyek e, subjeyek e, mirovek e.

Xweda di Quranê de vê yekê herî zelal di ayeta 1ê ya Sûreya Nîsayê de ragihand: "Gelî mirovan! Ji Rebbê xwe yê ku hûn ji nefseke yekane (ango ji heman ruhî; bila şaşfêmkirin çênebe, nabêje 'min ji kesekî afirand') afirandin, hevjîna wê ji wê afirand û ji herduyan gelek mêr û jin peyda kirin, bitirsin." Di afirandinê de jin ne çîna duyem e; ji heman nefesê, ji heman cewherê hatiye, ne kêmasiyek e ku ji parsûya mêr hatibe derxistin.

Heman rastî di ayeta 35ê ya Sûreya Ehzabê de hîn tûjtir dibe: "Mêrên misilman û jinên misilman, mêrên bawermend û jinên bawermend, mêrên guhdar û jinên guhdar, mêrên rastgo û jinên rastgo, mêrên bîhnfireh û jinên bîhnfireh, mêrên ku ji Xweda ditirsin û jinên ku ji Xweda ditirsin, mêrên ku xêrê didin û jinên ku xêrê didin, mêrên ku rojiyê digirin û jinên ku rojiyê digirin, mêrên ku namûsa xwe diparêzin û jinên ku namûsa xwe diparêzin, mêrên ku Xweda gelek bi bîr tînin û jinên ku Xweda gelek bi bîr tînin; Xweda ji bo wan lêborîn û xelateke mezin amade kiriye." Ayet jinê li pey mêr nahejmêre, li kêleka mêr dihejmêre; heman baweriyê, heman berpirsiyariyê, heman xelatê dide.

Ayeta 97ê ya Sûreya Nehlê jî vê yekê mohr dike: "Mêr be an jin be, kî wekî bawermend karê qenc bike, em ê jiyaneke xweş bidin wî." Deriyê buheştê ji bo mêran firehtir nîne; kar yê kê be, xelat jî yê wî ye.

Di ayeta 21ê ya Sûreya Rûmê de zewac ne xwedîderketin, wekî peymaneke aramiyê tê pênasekirin: "Yek ji ayetên Wî jî ew e ku ji bo hûn bi wan re aram bibin, ji cinsê we bixwe hevjînan ji we re afirand û di navbera we de evîn û dilovanî danî." Heke evîn tune be, heke dilovanî tune be, li wir nikah heye lê Îslam tune ye; li wir mêr heye lê hevjînî tune ye; li wir tundî heye lê meşrûiyet tune ye.

Ayeta 19ê ya Sûreya Nîsayê jî derba herî giran li serdestiya mêr dide: "Bi jinan re baş li hev bikin. Heke hûn ji wan hez nekin jî, dibe ku Xweda di tiştê ku hûn jê hez nakin de gelek xêr afirandibe." Ango tu nikarî jinê ji ber ku te ew neecibandiye, jê hez nekiriye, nexwestiye lê bixî, biçûk bixî, berdî û bavêjî kolanê. Îslam mafê tundiyê li ser jinê nade; li hember tundiya li ser jinê sînor ji mêr re datîne. Gotina Pêxember a di Xutbeya Wedayê de "Ez şîret dikim ku hûn mafên jinan biparêzin û di vê mijarê de ji Xweda bitirsin" kurteya exlaqî ya vî sînorî ye.

Baş e, paşê çi bû, çima îro bi navê olê jin tê lêdan, tê girtin, tê bêdengkirin? Ji ber ku ev cewhera azadîxwaz a Îslamê paşê di destê mêran de bû şîroveyeke serdestiyê. Ayeta 34ê ya Sûreya Nîsayê ji çarçoveya xwe hat qetandin û wekî destûra lêdanê ji mêr re hat xwendin; lê tevahiya ayetê li çareseriya nelihevkirina di malbatê de digere, tundiyê pîroz nake. Şahidî, mîras û berdana jinê her tim li gorî berjewendiya mêr hatin şîrovekirin. Çawa ku dewlet qanûnê li gorî berjewendiya xwe şîrove dike, mêr jî olê li gorî berjewendiya xwe şîrove kir.

Va ye tiştê ku jinan di derketina PKKê de kir, tam li dijî vê şîroveya sexte derketin bû. Sakîne Cansiz û jinên ku bi wê re ketin rê, ne tenê li dijî dewletê, li dijî serdestiya mêr a di malên xwe de, di eşîrên xwe de jî serî hildan. Dema ku PKK di sala 1978an de hat damezrandin, jin ne alîgir, damezrîner bû: Ew bû ya ku biryar dida, perwerde dida, rêxistin dikir û bedel dida.

Piştî derbeya 1980yî, li Girtîgeha Hejmar 5 a Amedê jinan îşkenceya ducarî dîtin; hem ji ber ku siyasî bûn, hem jî ji ber ku jin bûn. Porê wan hat birîn, laşê wan hat teşhîrkirin, bi tundiya zayendî hatin tehdîtkirin. Ji ber ku dijmin dizanî: Heke tu laşê jinê bişikînî, îradeya wê dişikînî. Lê jin neşikestin. Di greva birçîbûnê de, di rojiya mirinê de, di berxwedana qawîşan de teslîm nebûn, xiyanet li hevalên xwe nekirin, rûmeta xwe nekirin mijara bazarê.

Zindan ji bo jinê ne cihê têkçûnê, bû dibistanek. Jinê li wir hîn bû ku berxwedan ne tenê bi çekan, bi xwedîderketina li laşê xwe, li zimanê xwe, li rûmeta xwe jî dibe û ev wekî mîrasek, wekî manîfestoyek hînî hemû jinan kir. Tundiya li dijî laşê jinê ya ku em îro di 25ê Mijdarê de behs dikin, li wê zindanê bi awayê xwe yê herî tazî hat jiyîn û li wir hat redkirin.

Nêrîna Rêbertiyê ya li ser jinê jî ji vê rastiya zindanê çêbû. Dema ku Rêber Apo got koletiya jinê koletiya herî kevn a hemû koletiyan e, wî ev wekî dirûşmekê negot. Li dîrokê nêrî û dît ku berî dewlet were avakirin jin hat koledarkirin, berî perestgeh were avakirin jin hat bêdengkirin, berî malbat were avakirin jin bû mal. Ji ber vê yekê got: "Bêyî azadbûna jinê civak azad nabe." Ji ber vê yekê rêxistinbûna jinê bi destûra mêr ve girê neda; got divê jin meclîsa xwe, akademiya xwe, parastina xwe ava bike.

Tiştê ku jê re got Jineolojî jî ev bû: Xwendina dîrokê ne bi çavê mêr, bi çavê jinê. Di dîrokê de jin hat înkarkirin; Jineolojiyê jin dîsa vexwend dîrokê. Îro ev nêrîn di pergala hevserokatiyê de, di rêxistinbûna xweser a jinê de jiyan dibîne. Jin di meclîsê de ne tenê kursiyan tije dike, biryar dide. Jin li kolanê ne tenê dimeşe, pêşengiyê dike. Jin li malê ne tenê zarokan mezin dike, exlaqê civakeke nû ava dike.

Ji ber vê yekê gotina ku em di 25ê Mijdarê de dibêjin hem îslamî, hem mirovî, hem jî şoreşgerî ye û di navbera wan de tu nakokî tune ye. Quran dibêje jin û mêr ji heman nefesê ne; zindan dibêje jin ew e ku teslîm nabe; Rêbertî dibêje bêyî azadbûna jinê civak azad nabe. Her sê jî derdikevin heman derî: Na ji serdestiya mêr re. Na ji mêrê ku jinê lê dide re, ji dewleta ku jinê difiroşe re, ji şîroveya ku jinê bêdeng dike re, ji wê zihniyeta ku jinê dikuje û jê re dibêje namûs re.

> ***Tundiya li dijî jinê ne emrê Xweda ye, derewa kevneşopiyê ye. Tundiya li dijî jinê ne mafê malbatê ye, sûcê serdestiya mêr e. Tundiya li dijî jinê ne mijareke taybet e, sûcekî şer ê gîştî ye.***

Ji ber vê yekê em ê di 25ê Mijdarê de ne tenê mûman vêxin, ne tenê dirûşman biavêjin, ne tenê rojekê bigirîn û roja din bêdeng bibin. Em ê rêxistina jinê, îradeya wê, azadiya wê biparêzin. Ji ber ku dema jinek tê kuştin ne tenê jinek dimire, wijdana civakekê dimire. Dema jinek azad dibe ne tenê jinek rizgar dibe, xelekek ji zincîra hemû mirovahiyê diqete. Jin dê azad bibe, civak dê azad bibe, mirovahî dê rizgar bibe.

> ***Jina azad avakirina civaka azad e.***

Ayet ji meala "Quranê Zindî" ya Îhsan Elîaçik hatine wergirtin (wergera kurdî ya nivîskar e).

Wêneyê bergê: Pîrozbahiya 8ê Adarê li Amedê. Hevaldenizkaya, Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0

Li malperê bixwînin: berxwedannuce.com/ku/haber/kadin-ozgurlesmeden-insanlik-kurtulamaz

GOTAR

Strana Dengên Nayên Bihîstin

Nujiyan · 25ê mijdara 2026an

> *Bêdengkirina strana gelekî ne tenê bêdengkirina awazekê ye, hewldana bêdengkirina wê bîrê ye ku ew awaz hildigire. Fêmkirin ne bi axaftina heman zimanî, bi rêzgirtina li hebûna yê li hemberî te dest pê dike.*

Ya me ne qîrînek bû. Belkî tenê daxwaza me ew bû ku dengê xwe yê ku bi salan nehatibû bihîstin bidin bihîstin. Niyeta me ew bû ku ji zimanê xwe bêtir nasnameya xwe, ji peyvan bêtir serpêhatiyên xwe, ji stranên xwe bêtir wan êşên ku di hundirê xwe de kom kirine vebêjin.

Ma we qet bi rastî guh da stranên me? Ne tenê awaza wan, lê ma we guh da çîroka ku ew hildigirin, wê bêriya ku di hundirê xwe de vedişêrin, wê veqetînê, wê hesretê û wê bîrê ku ji nifşekî derbasî nifşekî din dibe?

Ji ber ku her stran ne tenê straneke gotî ye. Carinan bêriya dayikekê ya ji bo zarokê wê ye, carinan jiyaneke nîvco ye, carinan jî dengê wan êşên bênav e ku ji nifşekî derbasî nifşekî din dibe.

Baş e, ma we qet dengên nayên bihîstin bihîstin? Yên ku dema xwe vedibêjin şaş tên fêmkirin, yên ku dema hebûna xwe îfade dikin tên biyanîkirin; we bihîst ka gotina peyvekê jî bi zimanê xwe çiqas wateyeke mezin hildigire?

Belkî mesele tam li vir dest pê dike. Em çima hewldana mirovekî an jî gelekî ya ji bo îfadekirina xwe wekî tehdîdekê dibînin? Çima hebûna zimanekî cuda, çandeke din, straneke din wekî dewlemendiya jiyana hevpar nayê dîtin?

Mîna evînê... Ziman, ol, reng û neteweya evînê jî tune. Mirov bi kîjan zimanî biaxive bila biaxive, şahî û êşa xwe bi heman dilî dijî. Mîna te, mîna min, mîna me... Em li ku derê dinyayê bijîn bila bijîn, dibe ku pîşe, raman û jiyana me cuda bin. Belkî em xewnên xwe bi peyvên din vebêjin, lê zimanê xewnkirinê, hezkirinê, bêrîkirinê û hezjêkirinê yek e. Ji ber ku tiştê mirovan nêzî hev dike ne axaftina bi heman zimanî ye, lê di heman hestê de gihîştina hev e.

> ***Lê fêmkirin bi axaftina heman zimanî dest pê nake. Fêmkirin bi rêzgirtina li hebûna yê li hemberî te dest pê dike.***

Ji ber ku êşa mirov li gorî zimên naguhere; bêrî, şahî û daxwaza azadiyê jî dema bi zimanekî din tê gotin wateya xwe winda nake.

Ya me dengek bû ku ji bo bihîstinê bilind dibû. Ne tepisandina dengê yekî din, lê bi dengê xwe hebûn bû. Ne ji nasnameyekê bilindtir girtina nasnameyeke din, lê bi cudahiyên xwe di bin heman ezmanî de jiyan bû.

Belkî êdî dema guhdana hev e. Ji ber ku bêdengkirina strana gelekî, ne tenê bêdengkirina awazekê ye, hewldana bêdengkirina wê bîrê ye jî ku ew awaz hildigire.

> ***Em ji bîr nekin; ji bo bihîstina strana gelekî ne mecbûr e ku hûn zimanê wî bizanin. Carinan fêmkirina gelekî bi bihîstina wê êşê dest pê dike ku li cihê bêdengiya wî ye.***

Wêneyê bergê: Dengbêj Kazo, Voice of America, Wikimedia Commons, milkê giştî

Li malperê bixwînin: berxwedannuce.com/ku/haber/duyulmayan-seslerin-turkusu

GOTAR

Giliyekî Biçûk: Ji Îro û Sibê Re

Sîpan Xelat · 25ê mijdara 2026an

> *Dema ku di 25ê Mijdarê de li her derê cîhanê jin xwe diavêjin hembêza azadiyê, çima li Tirkiyeyê her sal ji ber "Jin, jiyan, azadî" em hev dehf didin? Divê hemû hêrsa me li pergala ku me ji hev diqetîne be, ne li hev.*

Ji şeva îro dinivîsim. Dema sibe bibe, ew jinên delal dê yek bi yek xwe bixemilînin û biherikin qadan. Hêrs, gilî û hezkirinên wan dê ji malan biherikin kolanan. Hemû jin dê li pergala ku bi hezaran sal e dixwaze wan kole bike biqîrin û bibêjin "Sînorê xwe bizane!"

Gelek dengên ku li malan hatine tepisandin dê li kêleka hev û pir bi hêz, dirûşmên herî xweş biavêjin. Hin ji wan dê porê xwe bihûnin, hin dê rengên herî xweş li lêv, çav û neynûkên xwe bidin. Di destê hinan de pankartên ku hem dikenînin hem didin fikirandin, di destê hinan de jî pankartên şîna wan dê hebin. Jinên ku rengê mor hez dikin dê wî di hûrguliyên biçûk de veşêrin. Hin dê bi rengên cuda, hin jî bi reş pêçayî werin. Li her derê cîhanê, amûra bi mîlyonan jinan dê hezkirin, armanca wan jî jiyana azad be. Xwesteka azadiyê ya ku bi sedan, bi hezaran kîlometreyan û sînoran digihîne hev, dê dilan dorpêç bike.

Ji her ziman û çandê dengên ku hebûn û azadiya xwe tînin ziman dê bilind bibin. Her jin dê di zimanekî din de jiyanê bibîne; her jiyana ku hatiye windakirin û rastî şîdetê hatiye, dê di zimanên cuda de bibe hêrs û mînaka piştevaniyê ava bike. Ji ber ku em hîs dikin. Em hîs dikin, ne wisa?

Em jinên ku bedenên wan di nav nivînên qirêj de hatine girtin, yên ku hezkirina wan hatiye bikaranîn û kirine sedema kuştina wan, yên ku hîn ji trawmaya destdirêjkerê xwe xilas nebûne û dayiktiya pitikekê dikin, yên ku li fabrîkayan tên îstismarkirin, yên ku mala wan bûye hêlîna zilmê, yên ku bi tirs li kolanê dimeşin, yên ku dizanin edalet bi hiqûqa heyî nayê bicihanîn û bi rûmet di girtîgehê de bêriya rojê dikin, qîrînên zarokên ku em nikarin dest bidin porê wan û em qîrînên wan nabihîzin...

> ***Em... Hîs dikin, ne wisa? Ji ber ku hemû jî em in.***

Îro dixwazim giliyê xwe li me bikim

Dema ku li hemû welatên cîhanê, bi hemû zimanan jin bi hembêzkirina azadiyê pîroz dikin, çima li qada Tirkiyeyê tişt diguherin? Em çima hev dehf didin û her sal dehfdanekê nîşanî kameran didin? Bi gelemperî di van dîmenan de sedema dehfdanê, Kurdî ye ku zimanê dayikê yê gelekî ye. Dirûşmên ku gelek xwe pê ji nû ve dizê ne:

> ***"JIN, JIYAN, AZADÎ."***

Ev peyvên ku bi mîlyonan jinan afirandine, bi keda xwe ava kirine û wate dane wan, çima me aciz dikin? Ji ber ku pergala ku em pir dixwazin zimanê gelekî înkar dike? An jî ji ber ku dîsa ew pergala ku em pir dixwazin derket û hinek wekî terorîst îlan kirin? Terorîzm xwestina mafan e, an jî bi şewitandin û wêrankirina gundan, tunekirina jin û zarokan, ango tunekirina gelekî bi tevahî ye?

Terorîzm çi ye?

Dixwazim hinekî terorîzmê ji me re vebêjim. Terorîzm ew e ku bi hezaran kes bên qetilkirin û heta li ser zayenda pitikên di zikê jinên hatine kuştin de bê şerm bi hev re îddîa bên kirin. Terorîzm qetilkirina Dayika Taybet û bi rojan hiştina bedena wê li kolanê ye. Terorîzm ew gule ye ku li Cemîleyê hat teqandin; terorîzm ew e ku dayikek neçar bimîne zarokê xwe di sarincê mala xwe de veşêre da ku bedena wî xera nebe...

Terorîzm ew e ku di şerê taybet de cendirme û polîs destdirêjî li jinên ciwan ên Kurd ên zanîngehê bikin û wan qetil bikin. Terorîzm ew e ku Nûdem Duraka ku stranên berxwedanê bi zimanê xwe yê dayikê distrê, bi navê terorîstiyê di zindanê de dîl bigirin. Cezakirina jinên ku li dijî şîdeta mêr û pergalê porê xwe dihûnin e. Terorîzm ew e ku li jinên bi navê terorîst hatine qetilkirin vegerî û bibêjî "Heqê wan e!"

Bila têkoşîna me neqete

Armanca me yek, amûra me divê yek be. Têkoşîna me çima ji hev diqete? Bila têkoşîna me neqete. Ev giliyê dengekî ji me ye. Lê divê hemû jin xwe biavêjin hembêza hev. Divê hûnanên porê me bigihîjin hev û cîhanê dorpêç bikin. Ya ku me ji hev diqetîne, pergal bi xwe ye; pergala ku me di malan de digire û li derve jî me kole dike, bi xwe ye. Ew xwînmijên qirêj bi xwe ne ku ji şerê me yê di nav me de kêf distînin. Ne tenê îro, divê her roj em rastiyê bizên û di avakirina civakeke nû de em bibin afirîner. Divê em mafên ji me hatine standin bi keda xwe bistînin û pergalê di sînorên wê yên teng de bigirin.

Ji ber ku heke em biserkevin, êdî em dikarin salvegera azadiya bidestxistî pîroz bikin. Ji bo serkeftinê, divê hemû hêrsa me li dijî wê pergalê be ku me ji hev diqetîne û dike gogeke hêrsê. Hemû hêrsa min li pergalê ye, ne li me. Îro dê rojeke pir xweş be û em ê dîsa di her nihêrînê de kûrahiyê bibînin û hîs bikin, ne wisa?

> ***Dilê min bi hemû jinên delal re ye. "JIN, JIYAN, AZADÎ!"***

Yek ji me.

Li malperê bixwînin: berxwedannuce.com/ku/haber/kucuk-bir-sitem-bugune-ve-yarina

GOTAR

Armoniya Jinan: “Her jin rîtmek e, her rîtm şoreşek e.”

Jorîn Pezkovî · 20ê mijdara 2026an

> *Rîtm ne tenê muzîk e; hevsengî, rêzik û herikîna jiyanê ye. Ji bo min azadî, ne lihevkirina bi rîtma ku kesekî din diyar kiriye, lê afirandina rîtma xwe ye.*

> ***“Her jin rîtmek e, her rîtm şoreşek e”***

Di felsefeya vê dirûşmê de ez rîtmê ne tenê wek têgeheke muzîkî, wek têgeheke ku hevsengî, rêzik, berdewamî û herikîna jiyanê ya ji destpêkê heta dawiyê temsîl dike digirim dest. Ji ber ku rîtm, rêzikek e ku di tevahiya jiyanê de heye û her tiştî bi hev ve girê dide. Her jin jî di nava vê tevahiya mezin de rîtmeke xwe ya taybet hildigire.

Lê belê rîtm ne tenê lihevhatina bi rêzika heyî re, di nava wê de cihekî girtin an jî qebûlkirina tiştê ku li ser wê tê ferzkirin e. Carinan pirsiyarkirina wê rêzikê, derbaskirina sînorên wê, dîtina herikîn û dengê xwe ye. Ji ber vê yekê ez her rîtmê wek şoreşekê dibînim. Ji ber ku şoreş ne tenê guhertina rêzika heyî ye; nîşandana wêrekiya derketina ji wê rêzikê ye, ku mirov bikaribe hebûna xwe bi azadî ava bike. Diyarkirina deng, nasname û jiyana jinê ji aliyê wê bi xwe ve jî beşek ji vê serhildanê ye.

Têkoşîn, meş û têgihîştina azadiyê ya her jinê cuda ye; mîna ku her rîtm taybet e. Ji bo min azadî, ne lihevkirina bi rîtma ku kesekî din diyar kiriye, lê afirandina rîtma xwe ye. Ji ber vê yekê ev dirûşm ji bo min ne tenê çend peyv in; îfadeya ramanekê ye ku tê de rêzik, guherîn, berxwedan û azadî digihîjin hev.

Wêneyê bergê: Zahra Beyrati / Wikimedia Commons, CC BY-SA 4.0

Li malperê bixwînin: berxwedannuce.com/ku/haber/kadinlarin-armonisi-her-kadin-bir-ritim-her-ritim-bir-devrim

GOTAR

Dengên Li Pişt Çar Dîwaran

Rojîyan · 17ê mijdara 2026an

> *Girtina deriyekî pirsên li pişt wî ji holê ranake. Bêdengkirina dengekî tiştên ku dixwazin bêne gotin tune nake; tenê gotinên ku nayên gotin zêde dike.*

Û herî zêde jî dengên min ên nehatin bihîstin di hundirê min de olan dan...

Min fikirî ka li pişt dîwarekî sar, li pişt deriyên ku li benda vebûnê ne, çend jiyan nîvco man. Çend xewn hatin paşxistin, çend bêrî kom bûn, çend mirov neçar man ku tiştên dixwestin bibêjin di hundirê xwe de veşêrin? Dema ku li derve jiyan bi hemû leza xwe diherikî, li hundir jiyanên wisa hebûn ku dem jî ji meşê şerm dikir.

Hinek li benda bihîstina dengê hezkiriyên xwe ne, hinek bawer dikin ku sibehekê wê deriyê wan vebe. Hinek ji dûr ve li mezinbûna zarokên xwe temaşe dikin, hinek jî bêriya jiyaneke ku bi salan e nikarin dest lê bidin hildigirin. Hin li bendemayîn bi guherîna pelekî salnameyê derbas nabin. Ji ber ku dema di hundirê mirov de, carinan di navbera çar dîwaran de wek ku rawestiyabe dimîne.

Wekî din, tiştê ku herî zêde mirov diwestîne ne tenê deriyên girtî ne; nedîtina rêyekê ye ku pê dengê xwe bigihîne. Tiştên wî hene ku vebêje, bibêje, belkî jî derfetek heye ku li bendê ye da ku xwe îfade bike. Lê carinan li pêşiya axaftinê jî dîwarên nexuya têne hûnandin.

Ma ne me dikarî her tiştî bi axaftinê çareser bikira? Ma ne mirov ji mirov re vedigot, guhdarî dikir, hewl dida fêm bike? Baş e, em çima ewqas ji dengê kesên ku dixwazin biaxivin dûr dimînin? Ji bo ku mirovek bikaribe xwe vebêje, divê pêşî çi, ji kê re û çawa îspat bike?

Lê belê her jiyanekê çîrokeke negotî heye, li pişt her bêdengiyekê sedemek heye ku li benda bihîstinê ye. Nirxandina mirovekî tenê bi tiştên li ser wî têne gotin, bi nasnameya ku hildigire an bi ramanên wî çiqas hêsan e; lê gelo me qet xwe danî şûna wî û ji wir li cîhanê nêrî?

Siya siyasetê carinan ewqas mezin dibe ku deng, raman û hebûna mirov di bin wê siyê de winda dibin. Lê belê bi cudahiyên xwe re axaftin, guhdarîkirina hevdu û di nav heman jiyanê de cih ji hev re vekirin divabû ne ewqas zehmet bûya.

Belkî xeletiya me ya herî mezin ew e ku em difikirin bi qebûlkirina bêdengiyê me çareserî dîtiye. Girtina deriyekî pirsên li pişt wî ji holê ranake. Bêdengkirina dengekî tiştên ku dixwazin bêne gotin tune nake. Tenê gotinên ku nayên gotin zêde dike.

Û şev dîsa sar in... Li derve jiyan berdewam dike, sohbet didomin, mirov xewnên sibehê dibînin. Li pişt çar dîwaran jî jiyaneke din, li bendemayîneke din heye. Belkî dengê telefonekê, belkî rûyekî nas, belkî jî hêviyek ku xwe bi wê kêliya vebûna wî deriyê bi salan e li bendê ye girtiye...

Mirov carinan herî zêde jî dema neçar dimîne ku ji dûr ve li jiyaneke ku aîdî wî bi xwe ye temaşe bike, diweste.

Ez dîsa jî bawer dikim; cîhaneke ku tê de bêdengî cihê axaftinê, pêşdarazî jî cihê fêmkirinê negire, mimkun e. Ji ber ku divê tu derî heta hetayê girtî nemîne, tu mirov tenê ji ber ku dikare were bêdengkirin neyê jibîrkirin.

Û belkî hemû mesele ew e ku em bikaribin ewqas mirov bimînin ku rojekê dengên li pişt wan deriyan bi rastî bibihîzin.

Li malperê bixwînin: berxwedannuce.com/ku/haber/dort-duvarin-ardinda-kalan-sesler

GOTAR

Niha roja pirsînê ye!

Nujiyan · 21ê mijdara 2026an

> *Piştî zarokekî ku bi sêzdeh guleyan hate bêdengkirin, kîjan wijdan dikare rehet razê? Hûn dikarin bi biryarên xwe dosyayan bigirin; lê di bîra me de pirs hene ku nayên girtin.*

> ***Ger ne niha roja pirsînê be, wê kengê be?***

Piştî zarokekî ku bi sêzdeh guleyan hate bêdengkirin, kîjan wijdan dikare rehet razê? Kîjan aqil, kîjan hiqûq, kîjan têgihîştina edaletê dikare vegere û vê pirsê ji xwe bike: Yê hatî kuştin kî bû, yê hatî tawanbarkirin kî bû, lê yê ku bi rastî divê hesab bide kî ye?

Dawî li jiyana zarokekî tê anîn. Piştre navê wî, nasnameya wî, tiştên ku jiyane û heta mirina wî jî tê nîqaşkirin. Gelo kes venagere û jiyana ku ji destê wî zarokî hate standin napirse?

Birêz Yargitay, ez dixwazim ji we bipirsim: Piştî biryareke ku we daye, we qet serê xwe danî ser balîfê û hûn bi wijdanê xwe re bi tenê man? Girtina dosyayekê, tê wateya ku êşa mirovekî jî bi dawî bûye? Hiqûq dikare bi biryarekê bi dawî bibe, lê pirsên wijdanê bi kîjan biryarê dikarin werin bêdengkirin?

Ma divê teror tenê di tiliya ku tetikê dikişîne de were lêgerîn? Lê em ê di wan de çi bigerin ku rastiyê vedişêrin, jiyana mirovan bêqîmet dikin û edaletê dikin makameke ku nayê pirsîn?

Ma kuştina zarokekî têr nekir? Hûn ê piştre jî bîranîna wî bi tawanbarkirinan birîndar bikin?

Ji bîr nekin; tu zihniyeta ku hewl dide rûmet, nasname û rastiyê ji destê mirov bigire, nikare ji wijdana dîrokê bireve.

> ***Hêrsa me ne hêrsa jiyaneke ji bîrkirî ye, hêrsa wê rastiyê ye ku tê xwestin were jibîrkirin.***

Em ê berdewam bipirsin. Ji ber ku eger em bêdeng bimînin, em ne tenê pişta xwe didin çîroka zarokekî, em pişta xwe didin wê jiyana ku sibê zarokên din jî dê bijîn.

Hûn dikarin bi biryarên xwe dosyayan bigirin. Lê di bîra me de pirs hene ku nayên girtin. Û ew pirs, heta ku edalet cihê xwe bibîne, dê dev ji we bernedin.

Wêneyê bergê: Peykera Kaniya Edaletê ya li Bernê / Wikimedia Commons, milkê giştî

Li malperê bixwînin: berxwedannuce.com/ku/haber/simdi-sormanin-gunu

BERXWEDAN KOVAR

Hejmara bê di destpêka mehê de · berxwedannuce.com

Telegram: t.me/BerxwedanHaber · Instagram: @berxwedannuce · YouTube: @BerxwedanNuce